

POZITIVNÍ PODPORA CHOVÁNÍ PBIS

Mgr. Anna Kubíčková

anna.kubickova@cosiv.cz

ŠKOLA POMÁHÁ OHROŽENÝM DĚTEM

Projekt podpořil Výbor dobré vůle – Nadace Olgy Havlové v rámci programu Active Citizens Fund, jehož cílem je podpora občanské společnosti a zmocnění znevýhodněných skupin. Program je financován z Fondů EHP a Norska.

Evaluace a výzkum procesu implementace PBIS je podpořen Grantovou agenturou Univerzity Karlovy (projekt č. 1034419).

PBIS

Postupná **automatizace** některých procesů

= **zvýší se podíl času skutečně věnovaného výuce**

Přináší žákům **předvídatelnost reakcí učitelů**

= **pocit bezpečí, duševní pohodu, lepší soustředění** především dětem, které zažívají nebo prožily **negativní zkušenosti** ovlivňující jejich reakce na subjektivní pocity ohrožení.

Žáci jsou **flexibilně podporováni** v intenzitě určené **podle jejich momentální situace**.

Přes 26 000 škol implementujících PBIS, 27 národních sítí po světě a 30 let vývoje

Tříúrovňový systém podpory chování

- zlepšuje **klima** školy a **sociální dovednosti** žáků
- pomáhá dětem lépe se **soustředit** na výuku
- pomáhá **dětem i učitelům** se ve škole cítit dobře
- snižuje se **výskyt konfliktů**

= **zlepšují se akademické výsledky žáků**

CHOVÁNÍ LZE UČIT!

PBIS reaguje na přirozenou vlastnost člověka **naučit se reagovat na své okolí** určitým chováním a jeho hlavní myšlenkou je, že chování **lze učit podobně jako ostatní akademické předměty**.

Primární úlohu tak zastává postupné učení **celoškolně jednotných, pozitivně formulovaných** norem chování, takzvaných očekávání, podle kterých by měl žák jednat v každé situaci a jejichž specifická aplikace **v různých prostředích je s žáky nacvičována a upevňována**. Žáci by se tak měli na začátku roku naučit, že zodpovědnost se například při hodině projevuje zvednutím ruky před promluvením a v jídelně odnesením tácku se zbytky na určené místo.

Učitelé také v průběhu dne a roku **upozorňují na projevy vhodného chování** a v případě potřeby s žáky **zopakují potřebné oblasti**.

Tento proaktivní přístup je prokázán jako **účinnější prevence problémového chování než samostatné užití restriktivních postupů**.

Chování žáků ovlivňuje:

1. **Aktuální úroveň jejich sociálních a emočních dovedností**, kterým lze děti učit stejně jako čtení či psaní.
2. **Kvalita prostředí**, kterou lze upravit formou preventivních a podpůrných opatření

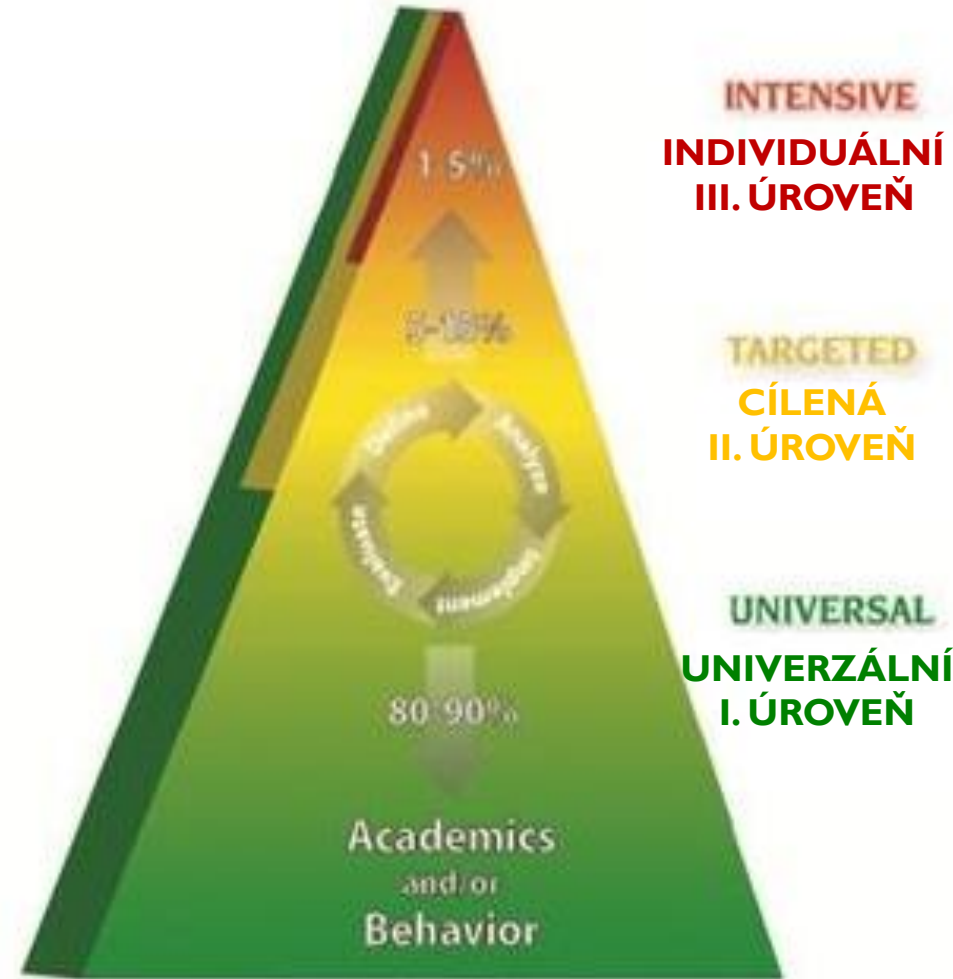
2 Základní koncepty

Rtl neboli odpověď na intervenci:

- Podpora **I. Úrovně** je mířená na všechny žáky školy, ale zhruba **80 – 90 %** žáků nebude vyžadovat intenzivnější podporu.
- Zbylých cca 20 % bude potřebovat buď :
- méně náročnou, často skupinovou **cílenou podporu II. Úrovně**, tato bude dostačující pro **5 - 15 % žáků**
- nebo **individuální, komplexní podporu III. Úrovně**, kterou bude vyžadovat **1-5 % žáků**.

Implementace výzkumem podložených strategií:

- Všichni pracovníci postupují podle **výzkumem a praxí průkazně prověřených principů**. Všechny intervence jsou taktéž podloženy důkazy o jejich **účinnosti** a personál pravidelně analyzuje data o **přesnosti implementace**, aby tak byla zajištěna **maximální efektivita** podpory chování.

3 Úrovně podpory:

I. ÚROVEŇ:

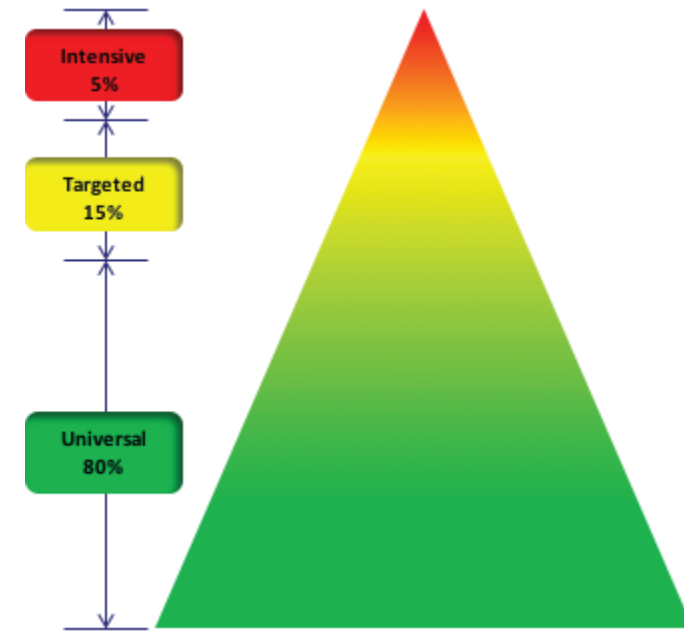
Podpora všech žáků pomocí komplexních opatření, mezi něž patří především: stanovení 3-5 pozitivně formulovaných **celoškolních pravidel**, výuka těchto pravidel **v různých prostředích**, kontinuální **proaktivní upevňování** těchto pravidel, **jednotný systém reakcí** na nevhodné chování...

II. ÚROVEŇ:

Časově nepřiliš náročné intervence probíhající často ve skupinách. Nejčastější principy intervence: **intenzivnější výuka pravidel** nebo jejich nácvik **ve specifickém prostředí** (chodba, jídelna), poskytnutí **více pozornosti** (dospělé osoby nebo spolužáků), **zvýšení zpětné vazby** (zejména pozitivní zpětná vazba při žádoucím chování)...

III. ÚROVEŇ:

Komplexní individuálně poskytovaná intenzivní podpora nastavená podle potřeb žáka. Mezi hlavními principy patří: **týmový přístup**, **zapojení žáka** a rodiny, preference **osobních nebo rodinných cílů**, detailní **vyhodnocení všech dostupných informací** o chování...

Nejčastěji se žák pohybuje **do/z** o jednu vyšší úroveň podpory na základě pravidelné **analýzy dat**.

Například při dosažení určitého počtu poznámek bude žák automaticky zařazen do vyšší úrovně podpory.

PBIS – I. ÚROVEŇ

- **Pozitivně formulovaná** celoškolsní **očekávání** v chování (třída, chodba, toalety...)
- **Učení** se očekávanému chování
- **Pozitivní posilování** očekávaného chování (konkretizovaná pochvala)
- Vhodné a **jednotné reakce** na chování
- Úprava **fyzického prostředí** (zasedací pořádek, rozmístění lavic)
- Aktivní **zapojení žáků** do výuky (skupinová práce, sborové odpovědi)
- Sjednocení a nácvik **rutinních postupů**
- Budování **dobrých vztahů** a preventivní připomínání (aktivní dohled)

PBIS – I. ÚROVEŇ

PŘÍKLAD CELOŠKOLNÍCH OČEKÁVÁNÍ:

Na ZŠ xxx budujeme	Třídní pravidla	Chodba	Toaleta
Zodpovědnost	<ul style="list-style-type: none">• Soustředím se na práci• Omluvím se za svou chybu	<ul style="list-style-type: none">• Konflikty řeším s pomocí učitele• Nejpozději se zvoněním se vracím do třídy	<ul style="list-style-type: none">• Zkontroluji čistotu před odchodem• Používám na ruce jeden ubrousek
Respekt (k sobě a k druhým)	<ul style="list-style-type: none">• Poslouchám toho, kdo mluví• Hlásím se	<ul style="list-style-type: none">• Mluvím přiměřeně nahlas• Odpadky vyhazuji do tříděného odpadu	<ul style="list-style-type: none">• Zdržuji se jen po nutnou dobu• Respektuji pořadí
Bezpečí	<ul style="list-style-type: none">• Nechávám dost prostoru druhým• Používám pomůcky k tomu, na co jsou určeny	<ul style="list-style-type: none">• Chodím vpravo• Nosím roušku	<ul style="list-style-type: none">• Vodu udržuji v umyvadle• Myju si ruce 20s mýdlem

Na začátku školního roku žáci **nacvičí příklady očekávaného chování přímo v daném prostředí** a například po prázdninách si je krátce v prostředí **opakují**. Učitel/skupina dospělých žákům předvede příklad, **jak v daném prostředí očekávání nevypadá**.

V průběhu celého roku učitelé **upevňují konkretizovanou pochvalou projevy očekávaného chování žáků** (samozřejmě i mimo konkrétní příklady) a preventivně na očekávání upozorňují před potenciálně problematickými situacemi (např. polední přestávka/oběd).

PBIS – II. ÚROVEŇ

Check in - check out (CICO):

- Na začátku a konci dne stanovení cíle žákem + zpětná vazba v každé hodině
- Budování **pozitivních vztahů**
- Zvýšení **zpětné vazby** na chování
- Více **pozornosti** v průběhu dne

Skupiny zaměřené socio-emoční dovednosti/nácvik vhodného chování

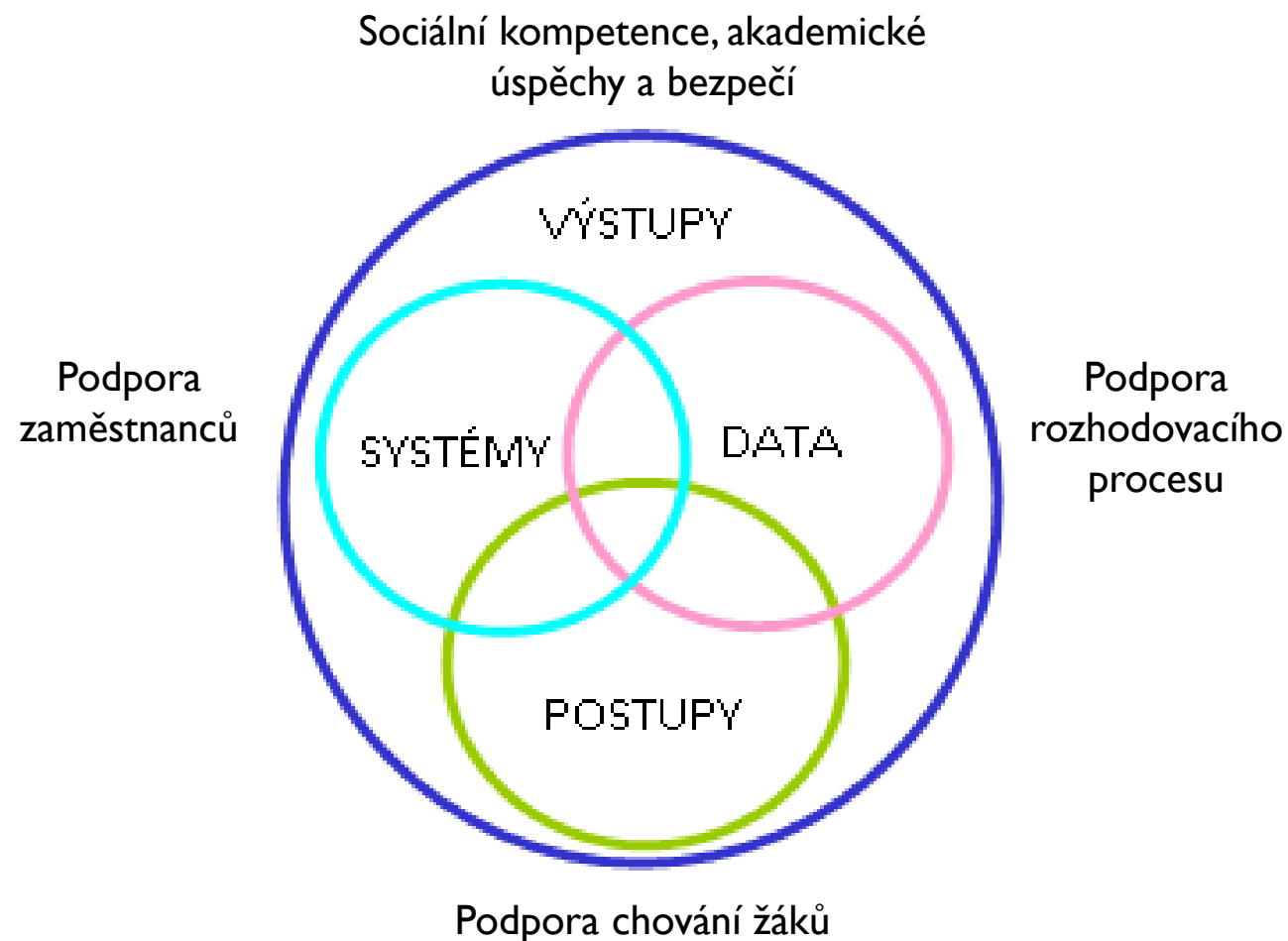
- Cca 20 minut 2x týdně ve skupině 5-10 žáků
- Zlepšení **sociálních dovedností** a **seberegulace**
- Praktický **nácvik očekávaného chování** v relevantních prostředích
- **Flexibilita** skupin podle potřeb dětí

FUNKČNÍ ANALÝZA CHOVÁNÍ A INDIVIDUÁLNÍ PLÁN:

- Zhodnocení **nenaplňovaných potřeb** a alternativních možností naplnění
- Praktické zaměření IVýP na **nácvik alternativního chování**
- **Multidisciplinární** podpora a spolupráce (Wraparound/RENEW)
- Orientace na **potřeby a cíle žáka/rodiny**
- Zaměření na **všechny oblasti života** žáka
- **Dlouhodobé** poskytování **týmové** podpory
- Zařazení osob/spolužáků do týmu **podle preference žáka**
- Možnost oslovení osob **podle potřeby** na krátkodobé specifické konzultace
- **Zmocňování** žáka (na výběr z možných řešení s různou mírou participace)

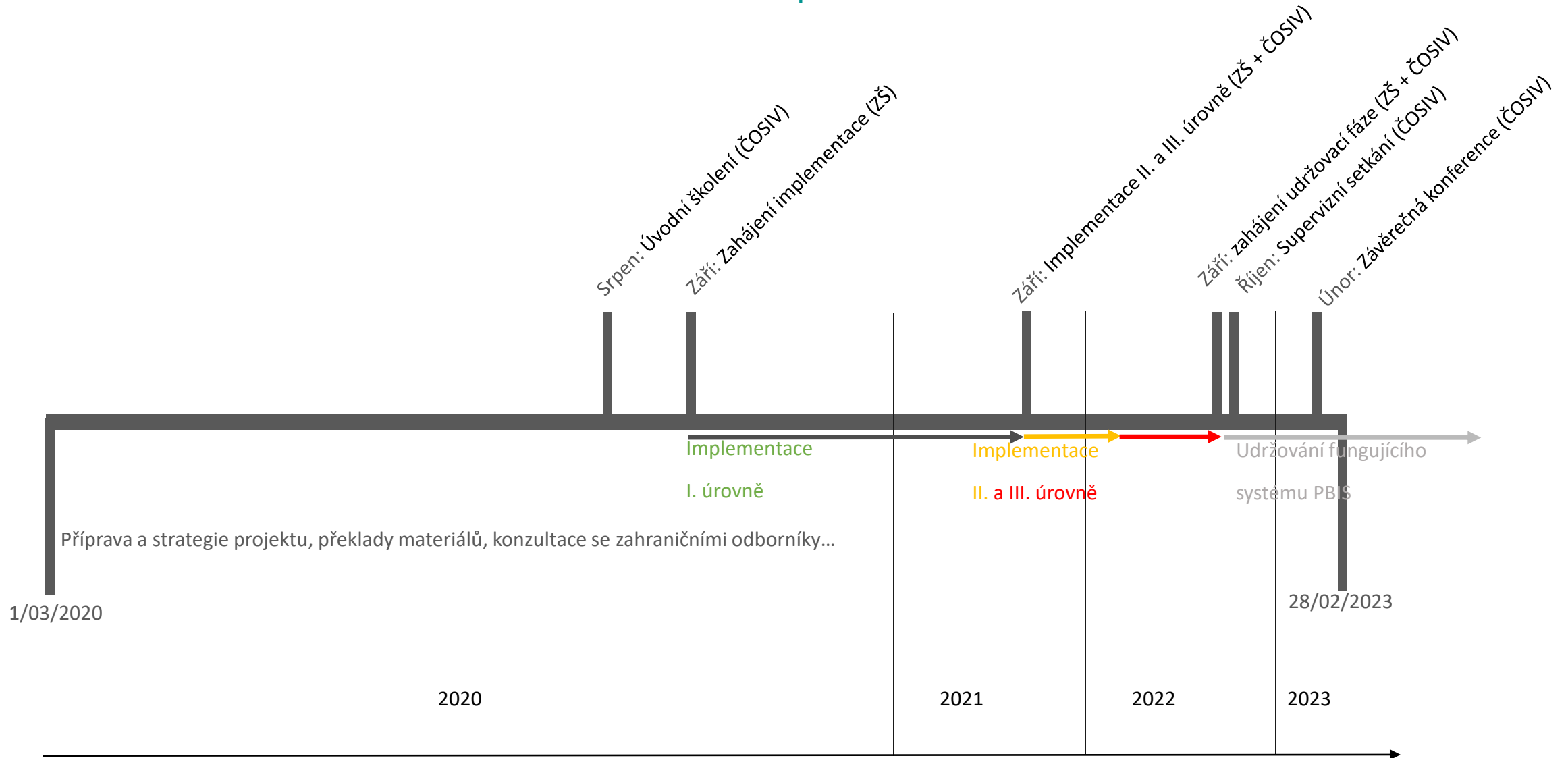
4 Základní interaktivní prvky

Prvek	Popis
Systémy	Různé druhy podpory zaměstnanců, které jsou nezbytné k tomu, aby umožňovaly přesnou a trvalou implementaci postupů, efektivní využívání dat a dosažení stanovených výstupů.
Data	Informace, které jsou využívány při výběru, sledování a hodnocení výstupů, postupů a systémů.
Postupy	Intervence a strategie založené na důkazech o jejich efektivitě při dosahování stanovených výstupů.
Výstupy	Akademické cíle a cíle v oblasti chování nebo ukazatele, které jsou specifikovány , odsouhlaseny, vyzdvihovány a monitorovány z důvodu jejich sociálního a vzdělávacího významu

PBIS V ČR

www.pbiscr.cz

DĚKUJI VÁM ZA POZORNOST

**Měníme systém.
S odvahou.**

Iceland
Liechtenstein
Norway **Active
citizens fund**

| Nadace OSF

VÝBOR DOBRÉ VŮLE
Nadace Olgij Havlové

SKAUTSKÝ
INSTITUT